

Palmsöndagen

Om den heliga Nattvarden, altarets sakrament.

Predikan på distans 2022-04-10.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige.

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön. Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för din stora nåd mot oss syndare. Hjälp oss nu att uppmärksammat lyssna på ditt ord och ta det till våra hjärtan. Låt din helige Ande upplysa oss och styrka vår tro till evigt liv. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Predikotext: Matt. 26:17-30. (2:a årg.)

På första dagen i det osyrade brödets högtid kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi gör i ordning så att du kan äta påskalammet?" 18 Han svarade: "Gå in i staden till den och den och säg till honom: Mästaren säger: Min stund är nära. Jag vill äta påskalammet hos dig med mina lärjungar." 19 Lärjungarna gjorde som Jesus hade befallt dem och gjorde i ordning påskalammet.

20 På kvällen låg Jesus till bords med de tolv. 21 Medan de åt, sade han: "Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig." 22 Då blev de djupt bedrövade och började fråga honom, en efter en: "Det är väl inte jag, Herre?" 23 Han svarade: "Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han ska förråda mig. 24 Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född." 25 Judas, han som skulle förråda honom, sade: "Rabbi, det är väl inte jag?" Jesus svarade: "Du har själv sagt det."

26 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp." 27 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla. 28 Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. 29 Jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag jag dricker det nytt med er i min Fars rike."

30 När de sedan hade sjungit lovsången, gick de ut till Olivberget.

Vi står nu inför påskens stora och viktiga högtid. Vår text handlar om hur Jesus instiftade nattvarden strax innan hans lidande skulle fullbordas. Vi skall därför noga betänka vilken stor och viktig sak detta är. Nattvarden eller altarets sakrament hör till det allra viktigaste i den kristna kyrkan tillsammans med Guds ords predikan, avlösningen och det heliga dopet. Varför är då nattvarden så viktig? Svaret kan utifrån vår text sammanfattas i tre punkter.

1. Nattvardens förebild var påskalammet.
2. Otron förkastar Kristus och nattvarden.
3. Tron tar emot nattvarden till syndernas förlåtelse.

1. Nattvardens förebild var påskalammet.

Vår text börjar:

På första dagen i det osyrade brödets högtid kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi gör i ordning så att du kan äta påskalammet?" (v. 17)

När Faraos svårt plågade Israels folk fick Mose av Gud uppgiften att föra folket ut ur Egypten till det utlovade landet. Men Faraos vägrade att släppa folket trots att Gud sände tio

svåra plågor över Egypten. Den sista plågan var den allra värsta. Om Farao och hans män vägrade att släppa folket skulle alla de förstfödda dö. Vilken tyrann kunde vara så grym att han hellre offrade sitt eget folk än släppte Israels folk så att de skulle kunna hålla gudstjänst så som Gud hade befallt? Jo, sådan var Farao. Han förhärade gång på gång sitt hjärta och det står att det var Gud själv som gjorde detta. När en människa i otro går emot Gud och hans ord kommer Gud till sist att förhärda den människan. Otron och ondskan i våra hjärtan är något mycket allvarligt. Efter syndafallet ifrågasätter människan hela tiden vad Gud har befallt. Så kommer det syndiga hjärtat att bli hårdare och hårdare och till sist går den otroende människan att gå evigt förlorad. Så gick det för Farao. När han tänkte att han skulle kunna besegra och förgöra Israels folk blev han själv tillintetgjord och hamnade till sist på Röda Havets botten.

Den förebild som räddade Israel var *påskalammet*. Gud befallde att varje familj skulle offra ett lamm och stryka dess blod på dörrposterna. När så mordängeln kom och skulle straffa alla otrogna *gick han förbi* alla hem där han såg påskalammet blod. Grundtextens ord för *"gå förbi"* är samma ord som vårt *"påsk"* (Hebr. *päsach*, grek. *pas-cha*). Så blev Israel frälst från Guds vrede genom lammets blod. Detta är en förebild för Kristi stora offer. När en människa genom tron tar emot Kristi blod som offrats för hela världens synd blir den människan frälst. Detta är försoningens stora och välsignade budskap.

Paulus skriver: *Vårt påskalamm Kristus har blivit slaktat (1 Kor. 5:7)*. Genom detta offer har hela den ogudaktiga världen blivit försonad, så att var och en som tror skall få evigt liv. När nu Jesus firade påskalammet med sina lärjungar var detta slutet på det gamla förbundet. För sista gången skulle de genom denna förebild påminnas om att påskalammet blod var en befrielse från Egyptens fångenskap. Stunden för Jesu lidande och död var nu nära (v. 18).

2. Otron förkastar Kristus och nattvarden.

Djävulen rasade mot Jesus. Mitt i lärjungakretsen hade han genom sin list lyckats fresta en av dem till avfall och förräderi. Det var Judas Iskariot, en av de tolv apostlarna. Liksom Farao en gång hade stått emot befrielsen genom Mose stod nu Jesu egen lärjunge mot sin mästare. Bakom denna otro stod Satan. Han hade lockat Judas genom begäret efter pengar. Judas hade hand om kassan och skulle göra inköp av mat och annat som apostlarna behövde. Judas hade säkert från början varit en brinnande kristen. Han hade ju tillsammans med de andra apostlarna blivit utsänd av Jesus att predika och hade fått uppleva hur människor blev frälsta genom ordets predikan. Judas hade under flera år vandrat med Jesus och tagit del av hans undervisning. Men den gamla människan fanns där och Judas började stjäla pengar åt sig själv ur kassan. Så blev hans inre tillstånd värre och värre och den gamla människan tog över. Mitt under måltiden sade så Jesus:

"Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig." (v. 21).

Alla lärjungarna blev bekymrade och oroade. De var djupt bedrövade och frågade:

"Det är väl inte jag, Herre?"

Då sade Jesus:

"Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han ska förråda mig. Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född." (v. 23f).

Detta är ett sista varningens ord till Judas. Men Judas har blivit förhärdat. Han förstår att att Jesus har avslöjat honom, men låtsas ändå som om han är oskyldig och säger:

"Rabbi, det är väl inte jag?" (v. 25).

Men Jesus svarar honom rakt på sak:

"Du har själv sagt det."

Här ser vi ondskans rätta ansikte. Fastän Judas måste ha förstått att Jesus ser in i hans hjärta visar han ingen ånger och botfärdighet. Han har bestämt sig för att gå till översteprästerne för att få pengar genom att förråda Jesus. Aposteln har nu blivit en Satans tjänare som förråder Kristus. Detta skall nu vara en allvarlig varning till oss var och en. Djävulen lockar oss på tusen olika sätt att synda mot Guds bud. Han utmålar synden som något mycket oskyldigt, ja, som något nödvändigt för oss. Vi vet att djävulen förvänder synen på var och en som börjar att tumma på Guds ord. Det börjar ofta med en mindre synd som försvaras och sedan följer den ena synden efter den andra tills det hela slutar med ett totalt avfall.

I det andra Petrusbrevet står det:

Om de har lärt känna vår Herre och Frälsare Jesus Kristus och kommit undan världens smitta men sedan återigen låter sig snärjas och besegras av den, då blir slutet värre för dem än början. Det hade varit bättre för dem att aldrig ha lärt känna rättfärdighetens väg än att lära känna den och sedan vända sig bort från det heliga budskap som anförtrotts dem. Det har gått med dem som det så sant heter i ordspråket: Hunden vänder om till sin spya, och tvättat svin vältrar sig i smutsen. (2 Petr. 2:20ff)

Genom sin otro och ondskan blev Judas en falsk kristen. Han var med vid nattvardens instiftelse och tog emot nattvarden. Men den blev honom inte till välsignelse utan till dom.

3. Tron tar emot nattvarden till syndernas förlåtelse.

Höjdpunkten i vår text är nattvardens instiftelse. Det står:

26 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp." 27 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla. 28 Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse. 29 Jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag jag dricker det nytt med er i min Fars rike."

Det gamla förbundet instiftades som en förebild för det nya förbundet, som Jesus här talar om. Det gamla förbundet hade påskalammet och omskärelsen som tecken på löftena om att Messias en gång skulle komma. Nu var tiden inne. Nu hade Kristus äntligen kommit, och han instiftar nu det nya förbundets måltid. Det gamla förbundet hade bekräftats med blodiga offer som ett tecken på det stora offret då Kristus skulle dö för hela världens synd.

Många har felaktigt menat att även nya förbundets måltid, nattvarden, bara skulle vara ett yttre tecken som symboliserar Kristi kropp och blod. Men Jesus säger tydligt och klart att brödet och vinet i nattvarden är hans sanna kropp och blod. Det står ju om brödet: *"Tag och ät. Detta är min kropp."* Och det står om om vinet i bägaren: *"Drick av den alla. Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse."*

Och hos både Lukas och Paulus återges Jesu befallning: *"Gör detta för att minnas mig"* (Luk. 22:19, 1 Kor. 11:25). Paulus betonar också att han fått instiftelseorden direkt av Jesus: *"Jag har själv tagit emot från Herren vad jag fört vidare till er"* (1 Kor. 11:23). Vi kan därför vara helt vissa om att Gud vill att vi ofta skall fira nattvarden och att vi där verkligen får Kristi kropp och blod. Det är ingen symbolisk gåva, utan han ger i nattvarden sin egen kropp och sitt eget blod till varje nattvardsgäst.

Två saker vill jag särskilt betona för att ingen skall bli vilseledd. Det första är att vi troget skall hålla fast vid Jesu egna ord om att han verkligen är närvarande i brödet och vinet med

sin kropp och sitt blod. När vi på hans egen befallning - ”gör detta” - upprepar hans ord åstadkommer han sin närvaro genom instiftelseordens kraft. Därför brukar vi i vår kyrka de gamla, goda liturgiska bruken med att prästen efter instiftelseordens läsande lyfter upp Kristi kropp och blod (elevation) medan församlingen faller på knä i tillbedjan och en klocka ringer för att markera att närvarons under sker genom Ordet. Så vet vi med trons visshet att Kristi kropp och blod är närvarande under hela handlingen och att alla som äter och dricker verkligen tar emot Kristi kropp och blod under bröd och vin.

Det andra jag vill betona är att syndernas förlåtelse verkligen utlovas i detta sakrament. Jesus säger ju om bågaren: *”Drick av den alla. Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse.”* I nattvarden dricker vi Kristi egna blod, som blivit utgjutet för hela världen till syndernas förlåtelse. Vi äter hans egen kropp, som en gång hängde på korset och som nu sitter på Faderns högra sida i himmelen. Hur är det möjligt? Svaret är att för Gud är allt möjligt. Det han själv säger i ordet är alltid sanning. Kristus är med sin kropp och sitt blod närvarande överallt. Han är Gud själv. Paulus skriver:

Gud är den som har skapat världen och allt som finns i den. Han som är Herre över himmel och jord bor inte i tempel gjorda av människohand... Av en enda människa har han skapat alla människor och folk till att bo över hela jorden... För i honom är det vi lever och rör oss och är till... Han har nämligen bestämt en dag då han ska döma världen med rättfärdighet genom en man som han har utsett, och han har erbjudit tron åt alla genom att uppväcka honom från de döda.” (Apg 17:24-31).

Men detta att Gud är närvarande överallt och att vi alla lever och rör oss och är till i honom är inte detsamma som närvaron i nattvarden. Denna allmänna närvaro visar bara att Kristus såsom Gud finns överallt och att detta även gäller hans kropp, vilket i sig är det allra största undret vi kan tänka oss. Men i nattvarden gör Gud ett alldeles speciellt under då han ger oss Kristi kropp och blod som en särskild gåva förenad med brödet och vinet. Till denna gåva knyter så Herren sitt löfte: Till syndernas förlåtelse. Detta är det rena evangeliet. Var och en som tror det har det. När du tar emot nattvarden säger Gud till dig personligen: Dina, just dina, synder är dig förlåtna.

Men den som inte tror säger nej till gåvan. Paulus skriver att han äter och dricker nattvarden till en dom över sig själv:

Den som äter brödet eller dricker Herrens bågare på ett ovärdigt sätt syndar därför mot Herrens kropp och blod. Var och en ska pröva sig själv och så äta av brödet och dricka av bågaren. Den som äter och dricker utan att urskilja Herrens kropp, han äter och dricker en dom över sig (1 Kor. 11:27ff).

Därför skall nattvarden inte ges till människor i allmänhet utan endast till dem som har en kristen kunskap och som kan pröva sig själva. Därför har vi också en kristen konfirmationsundervisning innan barn och ungdomar får gå till nattvarden.

Men själva syftet med nattvarden är att syndare som är bekymrade över sin synd och Guds straff skall få en försäkran om syndernas förlåtelse. Därför skall vi bekänna alla våra synder och så ofta ta emot detta underbara sakrament och vara vissa om att Herren förlåter alla våra synder.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*